

23 בינואר 2024

לכבוד,
חבר הכנסת ינון אזולאי
יו"ר ועדת האתיקה של הכנסת
vetika@knesset.gov.il

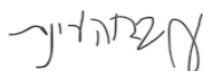
הנדון: דרישה לפעול כנגד ביטויים מסיתים בכנסת

- אני פונה אליך מטעם מכון זולת לשוויון וזכויות אדם בבקשה שתפעל באופן יזום לריסון השיח המסית לאליםמות ולהפרת הדין הישראלי או הבינלאומי בכנסת ישראל, באמצעות פרסום הנחיות לכלל חברי הכנסת המחדדות את חובותיהם לפי כללי האתיקה והטלת סנקציות על המפרים.
- כפי שמראה המחקר המקיף שפרסם מכון זולת בשבוע שעבר, אחרי שהאבק ישקע – הסכנות בנרמול שיח הטרנספר¹, החל מהשביעי באוקטובר '23 אנו עדים לפריצת גבולות השיח הלגיטימי על ידי נבחר ציבור, באופן המסכן את יסודות הדמוקרטיה ואת החוסן הלאומי של ישראל, את ביטחון המדינה ואת יחסי החוץ שלה.
- התבטאויות קיצוניות מצד נבחר ציבור בישראל, אשר קוראות במפורש או במשתמע לפגיעה מכוונת בבלתי מעורבים ברצועת עזה או לגירושם מביתם,² קוראות למעשה להפרת החוק הישראלי והבינלאומי כאחד וחותרות תחת ערכיה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית. הנרמול של התבטאויות אלו, שרק הולכות ומתרבות, מביא לשיח קיצוני, אלים ומסוכן.
- שיח הטרנספר הרווח כיום גובה מישראל מחירים כבדים מאד, פנימיים וחיצוניים. הוא מפורר את החברה הישראלית, מחריף את הקיטוב החברתי בין יהודים לערבים ושוחק את מעט האמון שנותר במוסדות המדינה וביכולתם להגן על זכויות המיעוט. כלפי חוץ, שיח הטרנספר מסייע ליצירת אווירה אנטי-ישראלית ולגיטימציה לסנטימנטים אנטישמיים וכן מזיק ליחסינו עם העולם הערבי, שבו קיימת מלכתחילה התנגדות נרחבת לנורמליזציה ללא עצמאות לעם הפלסטיני, וכעת נוסף לה החשש מגלי הגירה גדולים, בפרט במצרים. בקרב הפלסטינים, השיח הקיצוני מלבה פחדים ומייצר נחישות גדולה יותר להתנגד לכיבוש בכל אמצעי. בנוסף, התבטאויות כאלה גם מחזקות את התשתית הראייתית להאשמת ישראל בפשעי מלחמה חמורים, בהאג ובמקומות אחרים.
- פנייתה של דרום אפריקה לבית המשפט הבינלאומי לצדק (ICJ) בטענה כי ישראל מפרה את האמנה הבינלאומית למניעת ולענישת הפשע השמדת עם, ביססה את היסוד הנפשי, כלומר הכוונה להשמיד, על אוסף הצהרותיהם של בכירים בשלטון והעובדה כי ישראל אינה פועלת כדי להעניש את המסיתים לאליםמות.

¹ תמר פלדמן, אחרי שהאבק ישקע – הסכנות בנרמול שיח הטרנספר, מכון זולת (11.1.2024).
² בן סמואלס ויהונתן ליס, ארה"ב: דברי סמוטריץ' וכן גביר על הגירת פלסטינים מהרצועה חסרי אחריות, הארץ (2.1.2024); מורן אזולאי, בן גביר קרא לחזור לגוש קטיף, ynet (1.1.2024); צריך להשמיד את כל העזתים? ח"כ מהליכוד עורר סערה, מעריב (3.1.2024).

6. היכולת של ישראל להיות שותפה לגיטימית ב"משפחת העמים", לקיים יחסי חוץ תקינים ולהיאבק באנטישמיות הגואה, תלויה בהוכחה שהחברה הישראלית לא נותנת לגיטימציה לדיבור על טרנספר והשמדה. חשוב לא פחות, היכולת לקיים חברה שוויונית ובריאה כאן תלויה בכך שנפסיק "להרעיל את הבאר" בביטויים מסיתים ואלימים הפוגעים במרקם החברתי ובביטחון האזרחים.
7. החסינות ממנה נהנים חברי כנסת על הבעת דעותיהם במסגרת מילוי תפקידם חשובה כדי להגן על חופש הביטוי של נבחריו הציבור ולאפשר להם לייצג נאמנה את ציבור הבוחרים שלהם, אולם כמובן שאינה מוחלטת. כאשר אינטרסים ציבוריים כבדי משקל מתנגשים עם ההגנה הרחבה על חופש הביטוי, יש לדעתנו לפעול כדי לסמן את גבולות השיח, גם של נבחריו ציבור.
8. אנו במכון זולת סבורים כי השכיחות הגוברת של ביטויי ההסתה והאלימות ונזקיהם הנרחבים מחייבים צעדים חריפים ומהירים, על מנת לקבוע את גבולות השיח הלגיטימי ולמנוע הקצנה נוספת. לווודת האתיקה תפקיד חשוב ומרכזי בסימון גבולות אלו, בהיותה האמונה על שמירת נורמות ההתנהגות הפרלמנטריות.
9. כידוע לך, כללי האתיקה מחייבים את חברי הכנסת למלא את תפקידם "מתוך נאמנות לכללי היסוד של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית", תוך הקפדה על קיום דיני המדינה ושלטון החוק ובאופן "שישרת את כבוד האדם, קידום החברה וטובת המדינה".
10. על כן, אנו פונים אליך בבקשה כי:
  - א. תפרסם הנחיות ברורות ומחייבות לחברי הכנסת באשר לחובתם לשמור על גבולות השיח הסבירים ולהימנע מביטויים מסיתים או מקריאות להפרת הדין הישראלי או הבינלאומי. בדומה להנחיות קודמות שפרסמה ועדת האתיקה בעניין התבטאויות חברי כנסת,³ נבקש שגם הנחיות אלו יהיו אזהרה לקראת החמרת הסנקציות ביחס לביטויים מסיתים, בפרט בהקשר של הלחימה בעזה. עוד נבקש, כי ההנחיות יהיו קונקרטיות וייתחסו לדוגמאות ספציפיות של ביטויים שאינם עולים בקנה אחד עם כללי האתיקה ודיני המדינה.
  - ב. תפעיל את סמכותך לרון בהתבטאויות של חברי כנסת המסיתות לאלימות או לגזענות ולהטלת סנקציות על המפרים את כללי האתיקה.
11. לתשובתך הדחופה אודה.

בברכה,
עינת עובדיה
מנכ"לית מכון זולת

³ החלטה מס' 15/20, החלטה מס' 2/19 והחלטה מס' 56/18.